

MESSIRE LODOVICO GUICCIARDINI

Ten tijde van het bestuur van de Hertog van Alva vertoefde Lodovico Guicciardini (Florence 1523 - Antwerpen 1589), Italiaans diplomaat en schrijver, in de Nederlanden als gezant van de Medici. Hij is bekend geworden om zijn "Descrittione ... di tutti i Paesi Bassi" (1567), een meesterlijke beschrijving van de Nederlanden omstreeks het midden van de 16e eeuw. Deze waardevolle bron bevat uitvoerige plaatsbeschrijvingen en is in dat opzicht een voorbeeld geweest voor tal van latere stadsgeschiedenissen. Uit de veelvuldige herdrukken (33 uitgaven in één eeuw) en vertalingen (o.a. in het Nederlands en in het Latijn) blijkt duidelijk de belangrijkheid van het werk, dat hij zelf illustreerde met knappe kaarten. R.H. Touwaide bestudeerde "Les éditions belges de la Description des Pays-Bas par Lodovico Guicciardini. Analyse iconographique et typographique", in : "De Gulden Passer. Bulletin van de "Vereeniging der Antwerpsche Bibliophielen", jg. 43 (1965), blz. 135-148 ; jg. 48 (1970), blz. 40-57, 58-83 ; jg. 49 (1971), blz. 29-48, 49-62.

Wie was L. Guicciardini ? Over bepaalde episoden van zijn leven blijkt in het geheel niets bekend te zijn. Dezelfde R.H. Touwaide heeft onlangs op basis van een uitgebreid en grondig archiefonderzoek de biografie van Guicciardini als het ware gerestaureerd in zijn boek "Messire Lodovico Guicciardini. Gentilhomme Florentin", gepubliceerd in 1975 door uitgeverij De Graaf te Nieuwkoop (Nederland) ; het boek telt 129 bladzijden + 43 illustraties en kost 50 gulden. Het is zijnverdiensstedat hij, zover de schaarse gegevens het toelieten, ons althans het optimum aan preciese kennis over Guicciardini heeft verschaft. Al met al ziet het er naar uit dat Guicciardini voor ons nooit veel meer zal worden dan de schrijver van de "Descrittione ... di tutti i Paesi Bassi". Men mag aannemen dat hij nooit aandacht zou hebben gekregen als hij niet de auteur van dit kapitale werk was geweest. Touwaide's levensbeschrijving bevat eveneens de bibliografie van L. Guicciardini's werken, de inhoudsopgave van de 48 brieven, die van hem bewaard gebleven zijn plus de vrije vertaling van 9 daarvan, die onuitgegeven zijn. Te Amsterdam verscheen in 1968, in de serie "Herleefd verleden", een facsimile-uitgave van de eerste Nederlandse vertaling uit 1612 met een inleiding van H.H. Zwager. Drukker en prijs zijn mij niet bekend. Wellicht rest in de boekhandel nog een exemplaar ? Want

"Guicciardini is de eerste geweest die de zeventien Nederlanden (benevens Luik en Aken) uitvoerig en op verantwoorde wijze beschreven heeft. (...) Van alle Nederlandse landen en steden gaf hij een kenschets. Zijn brede belangstelling betrof zowel economische en staatkundige zaken als wetenschap en kunst, vooral schilderkunst. Ook taalkundige verhoudingen interesseerden hem : van ieder gewest ging hij na welke de landstaal was, welke streek-talen er gesproken werden en hoe het stond met de kennis van de naburige talen. Voor de verschillen in volksaard had hij een open oog. (...). Zo getuigt Guicciardini's boek van grote kennis en veel begrip ; tevens ademt het warmte en sympathie voor het land van zijn keuze".

Aldus de biblioloog H. de la Fontaine Verwey in zijn opstel "De geschiedenis van Guicciardini's Beschrijving der Nederlanden", verschenen in de reeks : Uit de Wereld van het Boek. Deel II : Drukkers, Liefhebbers en Piraten in de Zeventiende Eeuw (Amsterdam, Nico Israël, 1976), blz. 9-31.

Emiel SMISSAERT